

УДК 343.12:343.985(477)

Р. В. Тарасенко

**ДО ПИТАННЯ ДОПУСТИМОСТІ АНОНІМНИХ СВІДЧЕНЬ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

Останнім часом у практичній діяльності судово-слідчі органи все більше стикаються з випадками надання анонімних свідчень, тобто показань, які надаються учасниками процесу під псевдонімом або свідками, узятими під захист, зі збереженням достовірних відомостей про їх особи. У науково-практичній літературі з кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності ці питання висвітлюються здебільшого в контексті забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та подолання протидії здійсненню кримінального провадження з боку організованих злочинних угруповань. Проте майже відсутні наукові публікації, присвячені питанням допустимості й процесуальної придатності таких свідчень, адже проблема оцінки доказів у кримінальному процесі являє собою одну із центральних проблем теорії доказування, що має велике практичне й теоретичне значення.

Окремі проблеми забезпечення безпеки учасників процесу та їх участі в кримінальному судочинстві під псевдонімом досліджувалися в працях відомих учених, зокрема В.П. Бахіна, В.І. Галагана, О.Ф. Долженкова, В.С. Зеленецького, А.В. Іщенко, Н.С. Карпова, В.К. Лисиченка, Д.Й. Никифорчука та інших. На монографічному рівні зазначеної проблематики у своїх роботах торкалися українські дослідники І.В. Басиста, О.О. Гриньків, Г.О. Душейко, Ю.М. Крамаренко, М.В. Куркін, А.О. Ляш, Т.І. Панасюк, С.М. Пашков, Р.М. Шехавцов. Дослідженню окремих питань допустимості, належності й достовірності доказів присвятили свої праці В.П. Гмирко, Ю.М. Грошевий, М.М. Михеєнко, Ю.Ю. Орлов, Б.Г. Розовський, Н.В. Сибільова, С.М. Стахівський, В.М. Тertiшник, М.І. Чверткін та інші науковці. Однак, поділяючи й поважаючи думки багатьох із цих авторів, хотілося б детальніше зупинитися на теоретичному переосмисленні процесуальної значущості та допустимості анонімних свідчень у кримінальному процесі.

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс (далі – КПК) України не оперує такими термінами, як «анонімність» або «псевдонім», на відміну від КПК 1960 року, який передбачав механізм нерозголошення відомостей про особу, щодо якої здійснюються заходи безпеки, та заміну справжніх даних такої особи на псевдонім (ст. 52-3); забороняв допитувати свідків, які дають показання під псевдонімом, щодо дійсних даних про їх особу, а також інших осіб щодо цих даних (п. п. 4–5 ч. 1 ст. 69) тощо.

Натомість чинний КПК України у ст. 65 узагальнено передбачає, що свідки, до яких застосовано заходи безпеки, не можуть бути допитані щодо дійсних даних про їх особу; інші особи, які мають відомості про дійсні дані осіб, до яких застосовано заходи безпеки, не можуть бути допитані щодо цих даних (п. п. 9–10 ч. 2 ст. 65). На нашу думку, таке формулювання законодавця, як «свідок, що є особою, до якої застосовані заходи безпеки», не повною мірою відображає функціональну сторону

участі такої особи в процесі. Адже зі змісту зазначеної норми КПК України не можна зробити однозначний висновок, які саме заходи безпеки застосовуються. Чи це заходи, спрямовані на нерозголошення відомостей про особу, чи вони націлені на фізичний захист особи та охорону її житла, чи взагалі пов'язані з більш кардинальними заходами, наприклад, переселенням в інше місце проживання.

Більш-менш коректно сформульовані положення ст. 272 чинного КПК України щодо особи, яка виконує спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації. Чітко визначено, що ця негласна слідча (розшукова) дія (далі – НСРД) здійснюється зі збереженням у таємниці достовірних даних про таку особу. На практиці це положення зобов'язує слідчих і прокурорів виносити постанови про забезпечення безпеки таких осіб і збереження в таємниці достовірних відомостей про них. Цього вимагає також ч. 2 ст. 256 КПК України, що регламентує використання результатів НСРД та зобов'язує проводити допит осіб, яких було залучено до проведення НСРД, зі збереженням у таємниці відомостей про них та із застосуванням щодо них відповідних заходів безпеки, передбачених законом.

Потрібно розтлумачити, що в такому разі маються на увазі заходи безпеки, передбачені п. «ж» ч. 1 ст. 7 та ст. 15 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві». Тобто заходи безпеки, спрямовані на забезпечення конфіденційності відомостей про особу, зокрема шляхом обмеження відомостей про особу в матеріалах перевірки (заявах, поясненнях тощо), а також протоколах слідчих дій та інших матеріалах кримінального провадження, заміни прізвища, імені, по батькові в цих документах псевдонімами за постановою органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, слідчого, прокурора або за ухвалою слідчого судді, суду про зміну анкетних даних. У разі проведення цих заходів надалі в процесуальних документах зазначається лише псевдонім особи, якій загрожує небезпека. Однак, хоча обмеження відомостей про таких осіб і проведення слідчих дій без зазначення справжніх даних викликане потребою дотримання об'єктивності й неупередженості кримінального судочинства, знаходяться окремі дослідники-супротивники цих процесуальних положень.

Досвідчений адвокат і вчений М.І. Чверткін недвозначно стверджує, що отримання фактичних даних із невідомих джерел, перевірити які процесуальним шляхом неможливо, зумовлює їх недопустимість [15, с. 203–204]. Радянські дослідники І.Л. Петрухін, Г.П. Батуров і Т.Г. Морщакова вважають, що анонімність уподібнює кримінальний процес до інквізиції, оскільки позбавляє обвинуваченого й підсудного права знати особу, яка викрила його у вчиненні злочину [13, с. 70]. Аналогічної позиції дотримується російський науковець І.Б. Михайловська, яка вважає, що ці положення становлять явну загрозу правам особи, навіть більшу, ніж наявні на сьогодні закони [11, с. 109]. Зазначені позиції змушують замислитися над обґрунтованістю проаналізованих вище процесуальних положень. Проте в чомусь такі претензії авторів перебільшені, оскільки винуватість обвинуваченого встановлюється судом, виходячи із сукупності доказів, а не показань одного свідка, а достовірність останніх також може бути піддано сумнівам із боку суду.

Багато правозахисників та адвокатів переконані, що використання в кримінальному провадженні результатів допиту осіб під псевдонімом, анонімності учасників процесу може призвести до вкрай неприємної ситуації, коли судово-слідчі органи прямо звинуватять у фальсифікаціях доказів і використанні підставних свідків. Так вважає Г.О. Душейко, який прямо вказує на проблему порушення принципу змагальності в кримінальному судочинстві, оскільки сторона захисту обмежена в засобах відстоювання своїх тверджень та оскарження тверджень сторони обвинувачення [9, с. 215]. З іншого боку, сторона захисту має процесуальну можливість відстоювати власні інтереси в повному обсязі щодо інших доказів, які викривають обвинуваченого.

Дослідники В.І. Бояров та О.В. Рохненко також негативно відгукуються про анонімність свідків (потерпілих) у тому вигляді, у якому її закріплено в законі, що ставить обвинуваченого (підсудного) у нерівноправне становище порівняно з іншими учасниками процесу, обмежуючи деякою мірою його право на захист, зокрема, позбавляючи можливості повноцінної участі в дослідженні доказів під час розгляду справи. Згадані вчені вважають, що не знаючи, хто той «таємничий» свідок (потерпілий), захист практично не має змоги спростувати його показання, наприклад, шляхом доведення, що він не міг бути очевидцем, оскільки перебував у цей час в іншому місці [2, с. 36]. Однак вважаємо, що потрібно договорювати до кінця й зазначати про можливість отримання певної інформації про вчинені протиправні дії, лише знаходячись у певному середовищі (злочинній групі, на певному об'єкті тощо). Факт перебування в певному місці здатні довести, наприклад, сучасні телекомунікаційні технології (GSM-позиціонування тощо), які дозволяють встановити, де перебував абонент рухомого мобільного зв'язку в конкретно визначений час. А відомості про місце перебування конкретного анонімного свідка можуть підтверджуватися, виходячи із зіставлення окремих подробиць його свідчень з іншими доказами тощо.

На думку М.М. Казаренка, приховування в кримінальному процесі джерела інформації викликає обурення, оскільки це суперечить принципам кримінального судочинства, а саме безпосередності, змагальності та рівноправності сторін [10, с. 51]. Наприклад, у Німеччині (ФРН) цю проблему вирішено шляхом обмеження можливості використання цього заходу лише «під час захисту особою охоронюваних інтересів (життя та здоров'я свідків)», а, наприклад, образа не є достатньою підставою для його застосування [6, с. 60]. У цьому простежується певна виключність застосування інституту анонімного свідка та доцільність його застосування в справах, пов'язаних з учиненням тяжких та особливо тяжких злочинів. До того ж встановлення законодавством можливості анонімного надання свідчень дійсно певною мірою обмежує захист обвинуваченого, проте, з іншого боку, відсутність такої можливості ставить під загрозу законні інтереси учасників процесу, які сприяють кримінальному судочинству.

Позитивно ставиться до використання псевдонімів у кримінальному процесі Л.В. Брусніцин [4, с. 23–25], вказуючи на існуючу необхідність надання певним учасникам кримінального судочинства вигаданих анкетних даних. На думку цього автора, згідно з рішеннями Європейського суду з прав людини в Страсбурзі

використання показань, наданих анонімними свідками, як доказів узгоджується з положенням Європейської Конвенції про захист прав та основних свобод людини [3, с. 48]. Інший дослідник – Ф.Г. Григор'єв, аналізуючи практику того ж Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), акцентує увагу на тому, що суд загалом ставиться негативно до показань анонімних свідків, проте як виняток бере їх до уваги [7, с. 96–97].

Зазначені доволі суперечливі погляди науковців, дослідників, правознавців, адвокатів, практиків судової й правоохоронної діяльності щодо оцінки допустимості та прийнятності анонімних свідчень додають неабиякої цікавості цій темі, вимагають більш детального вивчення. Звернемося до практики Європейського суду з прав людини, зокрема, рішення ЄСПЛ «Доорсон проти Нідерландів» (№ 20524/92 від 26 березня 1996 року). ЄСПЛ у ньому звертає увагу, що «торговці наркотиками часто вдаються до погроз і до прямого насильства щодо осіб, які свідчать проти них», на підставі викладених фактів встановлює, що для збереження анонімності свідків є достатні причини [8, с. 281]. А ось щодо рішення «Краснікі проти Чехії» (№ 51277/99 від 28 лютого 2006 року) ЄСПЛ «не переконався, що зацікавленість свідків у тому, щоб і далі залишатися анонімними, могла виправдати аж таке обмеження прав заявника». У цій справі ЄСПЛ зазначає: «Слідчий, мабуть, зважив на характер середовища наркоторговців, які, за словами уряду, часто вдаються до погроз або фактичного насильства щодо наркоманів та інших осіб, які проти них свідчать. І ті, отже, могли побоюватися помсти з боку наркоторговців і травмувань. Однак із протоколів, складених під час опитування свідків 11 липня 1997 року, або з протоколів суду не можна встановити <...> як слідчий і суддя, що вів справу, оцінювали обґрунтованість страху, який свідки мали щодо заявника, чи то під час їхнього допиту в поліції, чи вже під час допиту «Яна Новотного» в суді. Крайовий суд також не досліджував серйозності та обґрунтованості причин для надання свідкам статусу анонімних, коли затверджував рішення окружного суду, який ухвалив використати свідчення анонімних свідків як доказ проти заявника...» [8, с. 281].

Як бачимо, ЄСПЛ звертає увагу на обов'язкову наявність серйозності та обґрунтованості причин для надання свідкам статусу анонімних, головною з яких є наявність реальної загрози життю й здоров'ю учасника кримінального судочинства. Виходячи з аналізу прецедентних рішень ЄСПЛ, можна стверджувати, що сам факт виконання завдань поліції на негласній (конфіденційній) основі є цілком достатньою причиною для збереження анонімності свідка. У такому разі інтереси обвинуваченого є менш важливими, ніж необхідність гарантувати безпеку свідку.

Проте це не означає, що сторона захисту не може поставити анонімному свідкові запитання та піддати сумнівам достовірність його свідчень. Так, відповідно до рішення «Люді проти Швейцарії» (№ 12433/86 від 15 червня 1992 року) ЄСПЛ звертає увагу, що допит і зіставлення свідчень «можна було б зробити в спосіб, який враховував би в справі, пов'язаній із торгівлею наркотиками, законні інтереси органів поліції в збереженні анонімності їхнього агента і дав би їм змогу захистити його й використовувати в майбутньому», тобто запобігти обмеженню прав сторони захисту [8, с. 282]. Наприклад, у справі «Доорсон проти Нідерландів» адвокати

сторони захисту дозволили *поставити запитання анонімним свідкам* (крім тих запитань, що могли призвести до розкриття їхньої особи), а сам суд і сторона обвинувачення *не спиралися тільки або значною мірою на покази анонімних свідків* [8, с. 283].

Забезпечення анонімності особи, яка потребує захисту, передбачене низкою законодавств сусідніх країн СНД. Статтею 11 КПК Російської Федерації закріплено обов'язок органу дізнання, дізнавача, слідчого, прокурора та суду вживати заходи щодо захисту осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві [14, ст. 11]. Так, у ч. 3 ст. 11 КПК Російської Федерації зазначено процесуальні заходи безпеки, що їх зобов'язані застосовувати особи, які здійснюють кримінальне судочинство, а саме можливість (необхідність) забезпечити конфіденційність даних про особу, яка потребує захисту (потерпілого, його представника, свідка, їх родичів, близьких та інших). Додамо, що можливість участі в кримінальному судочинстві анонімного свідка – це не нова ідея. Зокрема, у багатьох країнах (США, Великобританія, ФРН, Данія та інші) її застосовують уже тривалий час. Інститут анонімного свідка сформовано також у кримінально-процесуальному праві Республіки Польща. У цій державі дійшли висновку, що запровадження можливості забезпечити конфіденційність персональних (ідентифікаційних) даних свідка уможливить захист цієї особи від погроз, які можуть виникнути під час виконання нею законного обов'язку співпраці з правоохоронними органами [5, с. 40].

Зумовлені практикою питання потребують якнайскорішого вирішення шляхом деталізації у відповідних нормативних актах щодо порядку здійснення заходів забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства, що істотно зачіпає права інших його учасників. Це сприятиме також дотриманню законності як під час досудового слідства, так і під час судового розгляду справи, встановленню об'єктивної істини в справі [2, с. 37]. Так, окремі автори пропонують розробити Закон про захист прав потерпілих і свідків, у якому передбачити інститут анонімного свідка [12, с. 140]. Проте в цьому немає потреби, адже національне законодавство передбачає для цього майже всі правові засоби.

Управління Організації Об'єднаних Націй щодо наркотиків і злочинності підтверджує, що приховування частини або всієї докладної інформації про особу свідка від сторони захисту й публіки може стати ефективним засобом захисту в тих поодиноких випадках, коли сутність самих свідчень не дозволяє стороні захисту ідентифікувати свідка, а свідчення підкріплюються також іншими доказами [16, с. 38]. За кордоном до цього заходу суд зазвичай вдається на прохання свідка, і рішення може бути оскаржено й анульовано. Країни, які допускають анонімні показання свідків, зберігають дані про особу свідка окремо від стенограми судового засідання й у надійному місці, переслідують за законом за будь-яку спробу розкрити особистість анонімного свідка.

Судова практика Європейського суду з прав людини у зв'язку з дотриманням ст. 6 (право на справедливий судовий розгляд) Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод дозволила встановити низку умов для використання анонімних свідків, які відображені у відповідному законодавстві й судовій практиці 46 держав-учасниць Конвенції про захист прав людини та основоположних

свобод та які обмежують вагу й доказову цінність, що можуть надаватися таким свідченнями (див. рішення ЄСПЛ «Костовські проти Нідерландів» від 20 листопада 1989 року № 11451/85, «Віндіш проти Австрії» від 27 вересня 1990 року № 12489/86; «Люді проти Швейцарії» від 15 червня 1992 року № 12433/86; «Доорсон проти Нідерландів» від 26 березня 1996 року № 20524/92) [16, с. 39].

Загалом у розвинених правових системах спостерігаються дві форми участі анонімних свідків у кримінальному процесі: часткова та повна. Якщо допускається *часткова (обмежена) анонімність*, то свідок може бути підданий стороною захисту перехресному допиту в суді, однак він не зобов'язаний називати своє справжнє ім'я або інші докладні особисті дані, наприклад, адресу, рід занять чи місце роботи. Цей захід особливо корисний під час заслуховування показань свідків – таємних агентів і членів груп спостереження, які можуть опинитися в небезпеці, якщо їх справжня особистість стане відома іншим учасниками процесу або публіці [16, с. 39]. Такі свідки зазвичай дають свідчення в суді під вигаданим ім'ям, під яким вони були відомі в ході операції, проте називають свою справжню посаду та виконувану ними функцію (працівник поліції, слідчий, спеціальний агент тощо). Кримінальне процесуальне законодавство України також передбачає можливість допиту як свідків штатних негласних працівників органів внутрішніх справ, насамперед працівників підрозділів оперативно-технічних заходів та оперативної служби. Відповідно до ст. 252 чинного КПК України (фіксація ходу й результатів негласних слідчих (розшукових) дій) відомості про осіб, які проводили НСРД або були залучені до їх проведення, у разі здійснення щодо них заходів безпеки можуть зазначатися із забезпеченням конфіденційності даних про таких осіб.

Якщо в кримінальному процесі допускається *повна (абсолютна) анонімність*, то вся персональна інформація про особистість свідка залишається в таємниці. Повна анонімність є винятковим заходом і може мати серйозні наслідки для права обвинуваченого на справедливий і відкритий судовий розгляд, на очну ставку й права на перехресний допит свідка. Вона накладає обмеження на право оскаржити справжність, точність і щирість показів свідків. Адже сторона захисту в таких випадках не в змозі перевірити будь-який зв'язок із підозрюваним (обвинуваченим), що може стати причиною упередженого ставлення; походження інформації; будь-які особисті дані, які можуть вплинути на довіру до свідка (психічний стан, кримінальне минуле, звичка брехати тощо).

Звідси вбачається, що теоретичне й нормативне розв'язання наведених проблемних аспектів не повинно приводити до крайнощів і радикальних рішень. Не можна повністю замовчувати джерела й спосіб отримання доказової інформації, ігнорувати неможливість її подальшої перевірки визначеним суб'єктом. Водночас у багатьох випадках не можна також нерозумно допускати розголошення відомостей про взятих під захист осіб, особливо тих, які конфіденційно співробітничать з оперативними підрозділами та органами досудового розслідування. Зазначене свідчить про необхідність розроблення в Україні спеціального механізму використання відомостей, що містяться у свідченнях осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні під псевдонімом.

Можна в цьому питанні перейняти досвід іноземних держав, коли суд замість конфідента допитує працівника правоохоронного органу. Так, у Німеччині в разі

прийняття рішення про повну анонімність у суді свідчення дає працівник правоохоронного органу, який доповідає те, що бачив свідок. Звичайно ж, за винятком інформації, пов'язаної з відомостями про особистість свідка, ніяких обмежень для права сторони захисту оскаржити покази немає. Крім цього, сторона захисту має право поставити в письмовій формі запитання, які передаються анонімному свідкові працівником правоохоронного органу, який згодом передає суду відповіді. Згідно з прийнятим у 1962 році рішенням сенату Верховної Судової палати ФРН використання під час судового розгляду справи відомостей, отриманих від негласних працівників, не вимагає їх присутності й виступу в якості свідків [1, с. 51]. Верховний федеральний суд виніс постанову, що, оскільки такі свідчення даються із чужих слів, вони мають обмежену цінність, якщо лише не підтверджуються іншими суттєвими доказами [17]. Тому поява в кримінальному провадженні Німеччини вигаданих працівником поліції «агентурних повідомлень» або заангажованих свідків зведена до мінімуму.

Дотримуємося думки, що у світлі того впливу, який показання анонімних свідків чинять на права підозрюваного (обвинуваченого), їх використання має встановлюватися законом із чітким визначенням умов, які забезпечать баланс між необхідністю забезпечення безпеки особи, взятої під захист, і правом підозрюваного (обвинуваченого) на справедливий судовий розгляд. Вважаємо, що на рівні постанов Пленуму Верховного Суду України цілком можливо передбачити положення про обмеження, виходячи з внутрішнього переконання суддів, ваги й доказової цінності свідчень особи, яка бере участь у кримінальному судочинстві під псевдонімом, у разі, якщо такі свідчення не підкріплюються іншими доказами.

Література

1. Ахкубеков А.Х. Правовое регулирование ОРД в Германии / А.Х. Ахкубеков // Оперативник. – 2005. – № 1. – С. 50–51.
2. Бояров В.І. Про деякі проблеми захисту окремих учасників кримінального судочинства / В.І. Бояров, О.В. Рохненко // Вісник Верховного Суду України. – 1999. – № 5. – С. 35–37.
3. Брусницын Л.В. Как обезопасить лиц, содействующих уголовному правосудию / Л.В. Брусницын // Российская юстиция. – 1996. – № 9. – С. 48–49.
4. Брусницын Л.В. Псевдонимы в уголовном процессе / Л.В. Брусницын // Законность. – 2005. – № 1. – С. 23–25.
5. Waltoś S. Dylematy ochrony świadka w procesie karnym / S. Waltoś // Prokuratura i Prawo. – 1995. – № 4. – S. 39–48.
6. Весельський В.К. Питання захисту осіб, які мають інформацію про злочинну діяльність / В.К. Весельський // Право України. – 1999. – № 7. – С. 58–61.
7. Григорьев Ф.Г. Право свидетеля и других участников уголовного судопроизводства на обеспечение их безопасности / Ф.Г. Григорьев // Вестник Московского университета. Серия 11 «Право». – 2006. – № 3. – С. 91–103.
8. Макбрайд Дж. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес / Дж. Макбрайд ; пер. Д. Шкрюба. – К. : К.І.С., 2010. – 576 с.
9. Душейко Г.О. Проблеми правового забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві / Г.О. Душейко // Вісник Запорізького юридичного інституту. – Запоріжжя, 2004. – № 2. – С. 209–218.
10. Казаренко М.М. Право свідка на імунітет та підстави його застосування / М.М. Казаренко // Право України. – 1998. – № 2. – С. 51–52.
11. Михайловская И.Б. Проект нового Уголовно-процессуального кодекса РФ / И.Б. Михайловская // Проблемы российской адвокатуры. – М., 1997. – С. 107–110.

12. Пацалова Т.В. Проблеми забезпечення безпеки потерпілих та свідків у кримінальному судочинстві / Т.В. Пацалова // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 9. – С. 138–140.
13. Петрухин И.Л. Теоретические основы эффективности правосудия / И.Л. Петрухин, Г.П. Бату-ров, Т.Г. Морщакова. – М. : Наука, 1979. – 392 с.
14. Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakonrf.net>.
15. Чверткин М.И. Данные оперативно-розыскной деятельности – фундамент доказательства или его подмена? / М.И. Чверткин // Вісник Луганської академії внутрішніх справ МВС ім. 10-річчя незалежності України. – 2004. – № 2. – С. 203–204.
16. Good practices for the protection of witnesses in criminal proceedings involving organized crime / United Nations Office on Drugs and Crime. – New York : UNITED NATIONS, 2008. – 112 p.
17. Council of Europe. Terrorism: protection of witnesses and collaborators of justice. – Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2006. – 500 p.

Анотація

Тарасенко Р. В. До питання допустимості анонімних свідчень у кримінальному процесі. – Стаття.

Статтю присвячено питанням прийнятності й допустимості анонімних свідчень, проблемам реалізації заходів безпеки, спрямованих на захист персональних даних осіб, узятих під захист, та іншої інформації, яка може їх викрити перед обвинуваченими та публікою.

Ключові слова: учасник кримінального судочинства, свідок, заходи безпеки, псевдонім, анонімність.

Аннотация

Тарасенко Р. В. К вопросу о допустимости анонимных показаний в уголовном процессе. – Статья.

Статья посвящена вопросам приемлемости и допустимости анонимных показаний, реализации мер безопасности, направленных на защиту данных о лицах, взятых под защиту, и другой информации, которая может их изобличить перед обвиняемыми и публикой.

Ключевые слова: участник уголовного судопроизводства, свидетель, меры безопасности, псевдоним, анонимность.

Summary

Tarasenko R. V. The problem of the admissibility of anonymous evidence in criminal proceedings. – Article.

Article is devoted to the acceptability of anonymous evidence, the implementation of security measures to protect the data taken under the protection of persons and other information that may incriminate them in front of the accused and the public.

Key words: party to the criminal proceedings, witness, precautions, nickname, anonymity.